...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

...урят-Монголой ҮНЭН

...ПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

...(8141) | 1956 оной октябриин 4, четверг | Сэн 20 мүнгэн

Таряа хуряалга дээрэ машина техникээ бүхыдэнь хүдэлгэе!

...ПСС-эй Ставропольско хизаарай комитедтэ, хизаарай гүйсэдкомдо

...ряа хуряалга болон гүрэндэ таряа тушаалгые амжалтатайгаар ...ын түлөө социалистическэ мүрысөө үүсхэhэн Ставропольско хи... ...эрэгтэй, эмэгтэй колхознигууд, МТС болон совхозуудай хүдэлмэ... ...хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хэлэhэн үгэеэ нэрэтэй түрэтэйгөөр ...э, орон соогоо түрүүлэн—августын 6-да таряа тушааха түсэбөө ...эн, кукурузатай хамта октябриин 1-дэ урда жэлнүүдэйхиhээ hу... ...ехэ таряа, 101 миллион пүүд таряа гүрэндэ тушаагаа гэжэ КПСС-... ...тральна Комитет болон ССР Союзай Министрнүүдэй Совет баяр... ...р тэмдэглэнэ.

...ээ жэлэй байгаалиин орёо бэрхэтэй эрхэ байдалда таряа амяарлан ...а арга үргэнөөр хэрэглэжэ, хэдэн миллион пүүд орооhо таряа ...э оруулангүй абажа, хуряалгын энэ түрүү арга хэрэглээд байбал ...мнай колхозууд болон совхозууд орооhоной валовой суглуулгые ...ехэ болгохо арга боломжотой байhыень өөhэдынгөө ажал хэрэ... ...римталан харуулжа шадаhан тулада, Ставрополиин колхознигууд, ...ой хүдэлмэришэд болон механизаторнууд габьяатай байна.

...ПСС-эй Центральна Комитет болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет ...то таряа ехээр суглуулан абаха талаар туйлаhан амжалтануудта ...дашарамдуулан Ставропольско хизаарай эрэгтэй, эмэгтэй колхоз... ...ые, МТС болон совхозуудай хүдэлмэришэдые, хүдөө ажахын мэр... ...эдые, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэдые, хизаарай бүхы ажал... ...амаршалаад, орооhото таряанай ажахые дэбжээхэтээ нэгэн хамта ...айнгаа хүдөө ажахын шухала hалбари болохо нарин ноохото хо... ...бүри олоор үсхэбэрилхэ гэжэ оролдолго гаргаха, малай үбэл... ...илангаяа холын бэлшээридэ үбэлжэдэг малай үбэлжэлгэдэ hай... ...лдэжэ, эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада оролдохо, шубуудhаа абта... ...зо бүри ехэ болгохын түлөө саашадаашье оролдосотойгоор хү... ...тиигэжэ богони болзор соо hайн шанартай нарин ноохо, мяха, hү, ...абаха талаар эрид дэбжэлтэ туйлаха бэзэ гэжэ найдагдана.

...дөө ажахын үйлэдбэриин ургаhанай үндэhэ hуури дээрэ колхоз... ...ай материальна болон культурна байдал улам hайжаруулха тушаа ...удай ажалта үдэрэй үнын ехэ болохо тушаа, хүдөөдэ культурно... ...далай эмхи зургаануудые олоор бариха тушаа, худалдаа наймаа ...уулха тушаа, хүн зониие хүдөө ажахын продукцяар хангаха тушаа ...харал партийна организацинууд, советскэ болон хүдөө ажахын ...д табиха зэргэтэй.

...эй Центральна Комитет. ССР Союзай Министрнүүдэй Совет.

Партийна ...уралсалай шэнэ жэл

...еспубликын городуудта, ...зарим хүдөө нютагуудта... ...партийна hуралсалай шэнэ ...октябриин 1-hээ эхилбэ.

...оммунистнуудай партийна ...алсалда мүнөө нилээд ехэ ...алтанууд болоо, hурал... ...ахи дутуунуудые усадхаха ...а хэмжээ-ябуулганууд ха... ...агдаа. «Партийна гэгээрэ... системэдэхи hуралсалай ...эй дүнгүүд ба hуралсалай ...э жэлдэ партийна органи... ...нуудай зорилгонууд ту... КПСС-эй Центральна Ко... ...дэй тогтоолой ёhоор, пар... ...а организацинууд идеоло... ...ска хүдэлмэриие hайжа... ...ха, шиидхэгдэжэ байгаа ...то зорилгонуудтай пропа... ...истска хүдэлмэриин хол... ...бэхижүүлхэ, хүтэлбэрил... хүдэлмэрилэгшэдэй эконо... ...ска эрдэмээ дээшэлүүлхэ ...а хэдэ хэдэн хэмжээнүү... ...бэелүүлээ.

...охон партийна организа... ...уд коммунистнуудай по... ...ческэ hуралсалые үнгэрэг... ...элдэ хангалтагүйгөөр хү... ...рилhэн байна.

...ртийна hуралсалай талаар ...орилго юуб гэбэл, пропа... ...е практическа зорилго... ...тай, промышленна болон ...ажахын үйлэдбэриин бо... ...хэрэгүүдтэй нягта холбоо... ...ор ябуулха, теори практи... ...ёрые таhаршагүйгөөр хол... ...ябадал болоно.

...ркcизм-ленинизмын эко... ...ческа теори мүнөө үедэ ... зэргэдэ дэбжүүлэгдэнэ ...партиин XX съезд зааhан ...а. Тиимэhээ экономическа ...болон тодорхой экономи... ...шудалан үзэжэ, кадрнуу... ...экономическа эрдэмые дээ... ...үлгэдэ мүнөө илангаяа ...анхарал хандуулагдана. ...жэлдэ республика дотор... ...олон коммунистнууд мүнөө ...политикые шудалан үзэ... ...жэ хүсэнхэй. Тэрэшэлэн ...коммунистнууд политиче... ...экономи, мүн промышлен... ...ь болон хүдөө ажахын то... ...ой экономикын асуудал... ...ые гүнзэгыгөөр ойлгохо ...хүсэлэнтэй байна. Зүгөөр ...йна эхин организацинууд ...унистнуудайнгаа полити... ...hуралсалые зүбөөр эм... ...хэ, занятинуудай идейнэ ...р хэмжээндэ, удха hайн... ...аар, hонирхолтойгоор үн... ...дэхэ ябадалые хангаха ...отой.

...үнөө аймагуудта пропаган... ...нуудай семинарнууд боло... ...байна. Саашадаа кружо... ...ай занятинуудай амжалта... ...аар үнгэргэгдэхэдэ ехэ шу... хала удхашанартай энэ хэмжээ-ябуулгые партиин айкомууд шадамараар, пропагандистнуудта гүйсэд туhа хүргэхөөр үнгэргэхэ зэргэтэй.

Хүдөө нютагуудта коммунистнуудай hуралсал үшөө эхилээдүй байна. Тиимэ хадань урда жэлнүүдэй дутуунуудые хараадаа абажа, хүдэлмэридөө шухала тобшолол хэхэ, түрүүшын занятиин үнгэрэмсөөр, тэрэнэй дүнгүүдые согсолжо гаргаад, пропагандистнуудай кустовой семинарнуудые зарлаха гү, али ондоо ямар нэгэн аргаар занятиин хэр зэргэ үнгэргэгдэhэн тухай пропагандистнуудтай хөөрэлдэхэ, саашадаа заняти бүхэнэй hурагшадта үлэмжэ ехэ туhатайгаар, идейнэ үндэр хэмжээндэ эмхидхэгдэжэ байхые хангаха гэhэн зорилго партиин айкомуудай урда табигдана.

Нёдондо жэлдэ партиин Заиграйн, Кударын, мүн бусад зарим айкомууд экономическа конференцинүүдые үнгэргэдэг байгаа. hуралсалай энэ жэлдэ экономическа конференцинүүд олохон аймагуудта үнгэргэгдэхэ. КПСС-эй Центральна Комитедээр hайшаагдаhан энэ хэмжээ-ябуулгада ехэ анхарал хандуулжа, колхоз болон МТС-эй экономикын шухала асуудалнуудые тэндэ дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэхэ, түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые андалдан абалсаха ябадал эмхидхэхэ, наука болон техникын тон шэнэ туйлалтануудтай hурагшадые танилсуулха шухала.

Политическэ гэгээрэлэй байшангууд болон кабинедүүдэй үмэнэ энэ жэлдэ ехэ харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Тэндэ лекцинүүд, теоретическэ конференцинүүдые, семинарнууд болон консультацинуудые саг үргэлжэ үнгэргэжэ байха, пропагандистнууд болон агитаторнуудые хэрэгтэй материалнуудаарнь бүрин хангаха, тэдэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые ниитэлэн согсолжо, түрүү дүршэлыень дэлгэрүүлхэ, марксизм-ленинизм шудалагшадта али болохоор туhа хүргэхэ гэhэн зорилго табигдана.

hуралсалай шэнэ жэлдэ партийна организацинууд коммунистнуудай hуралсал тодорхойгоор ударидаха, дутуунуудые ябууд дундань усадхажа, заняти бүхэниие идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргүүлжэ байха, марксизм-ленинизмын hургаалаар коммунистнуудые зэбсэгжүүлхэ бодото хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

* * *

Үрэгүй хооhон хөөрэлдөөнүүдээ орхихоор саг болоо

Мүнөө саhан орожо, хүйтэнэй амисхалаар сэлгеэлжэ байна. Ургасаяа саhанда даруулхагүйн тулада бии байhан техникэ, зэр зэмсэгээ хүсэд хэрэглэжэ, таряа хуряалгаяа эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэхэ шухала байна. Зүгөөр Мухаршэбэрэй аймагай зарим колхозуудта таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалга болошогүйгөөр удааржа байна.

Партиин Мухаршэбэрэй айком сентябриин 26-да МТС ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна организацинуудай секретарьнуудай, аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөө татажа, энэ зүблөөн дээрээ таряа хуряалгые эрид түргэдхэхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалhан байха юм. МТС, колхозууд бүхэндэ үдэр бүриин, мүн табан хоногой даалгабари үгтэhэн, хэды комбайн, тракторнуудые болон морин косилкануудые таряа хуряалгада, хадалгада табихыень тодорхойлогдоhон байгаа.

Графигай ёhоор аймагай колхозуудта сентябриин hүүлшын табан хоногой туршада 11665 гектар орооhото культура хуряагдаха, 5300 гектар эдеэшэhэн овёс косилкануудаар сабшагдаха ёhотой байгаа. Зүгөөр аймагай нэгэшье МТС, нэгэшье колхоз графигаа дүүргээгүй. Тиихэдэ овёс хадажа унагааха графигынь арайхан гэжэ 10-аад процент дүүргэгдээ. Хуряалгын хүдэлмэри илангаяа Хонхолойн МТС-эй харьяата колхозуудта удааруулагдана. Үнгэрhэн табан хоногто эдэ колхозууд аймагай түсэбэй хахадынь шахуу дүүргэхэ ёhотой байhан аад, миин лэ 2200-гаад гектар хуряажа, hаяхан болотор МТС-эй харьяата колхозууд овёс хадалгада нэгэшье трактор, морин косилка табяагүй байшоо. Энээнhээ боложо, овёс хадалга урагшаа ябанагүй. Овёсой ехэхэн талмай саhанда дарагдахаар боложо байна. Энэ ушарые hайн мэдэжэ байбашье, тус МТС-эй дирекци (директорынь нүхэр А. С. Деньгин, главна агрономынь В. С. Сабылин), харьяата колхозойнь хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абанагүй. Харин, саhан hаяар орохогүй, таряагаа сэхэ комбайнаар хуряажа үрдихэбди гээд косилкануудаа зелёнко хуряалгада табижархёо. Ямар шалтагаанhаа боложо аймагта таряа хуряалга тэсэшэгүйгөөр унжагайржа байнаб?

Энэ асуудалда харюусахадаа партиин айкомой, аймгүйсэдкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, МТС болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нэгэн дуутаар зүйтэй/зүйгүй юумэнүүдые олоорнь тоолодог. Нэгэдэхеэр, «комбайнууд техническэ харууhалтын муугаар хэгдэдэг дээрэhээ хододоо эбдэржэ, олоороо зогсожо, үнэтэ сагаа гээнэ» гэлсэдэг. Хоёрдохёор, хэды олон хүнтэй байбашье, комбайнова нэгэшье агрегат, колхозой нэгэшье ток түхэреэн сүүдхэдэ хоёр халаанда хүдэлнэгүй, «хүдэлгэхэ гэхэдэмнай хүнүүд хүртэнэгүй» гэжэ хөөрэлдэдэг. Комбайнуудай зогсохо ушар алишье колхозуудта олон байна. Жэшээнь, «Победа» колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Биртунов, парторганизациинь секретарь нүхэр Ушаков) поли дээрэ «Эрдэм» совхозhоо ерэhэн хоёр комбайн 3—4 үдэртэ нэгэшье гектар хадангүй зогсожо байгаа. Эдэ комбайнууд эбдэрхэй дээрэhээн зогсожо байгаа бэшэ, харин колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй комбайнова агрегадта хүдэлхэ хүнүүдые үгөөгүй дээрэhээнь комбайнернууд хүлеэжэ ядаад гэртээ бусашаhан байха юм. Мүн «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудааршье иимэ шалтагаанhаа зогсожо байhан комбайнууд олон. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үнинэй ажаллажа байhан комбайнер С. И. Иванов иигэжэ хөөрэнэ:

—Комбайнай агрегадта хододоо хүдэлмэрилдэг хүн үгы, үдэр бүхэндэ hэлгэжэ байдаг. Нэгэ үдэр таряа мэшээглэхэ хүн үгы, нүгөө үдэртэнь солоомо бухаллаха хүн үгы дээрэhээ хахад үдэрөө гээхэ баатай болонобди. Хэзээ энэ хэндэшье хэрэггүй hэлгэлдээн болихо юм.

Гашейн МТС-эй харьяата колхозуудта комбайнай 30—20 процентнь үдэр бүри элдэб шалтагаанhаа ажаллангүй зогсожо байдаг. Энээнhээ боложо аймаг соо комбайнуудай үдэрэй бүтээсэ даншье бага, дунда зэргээр 6—7 гектар болоно. Комбайнуудые хоёр халаанда хүдэлгэхэ хөөрэлдөөн үнинэй. Теэд бодото дээрээ хоёр халаанhаа байха, нэгэшье халаандаа комбайнууд хүсэд хүдэлнэгүй. Ажал орой 9—10 часта эхилжэ, үдэшэнь эртэ 6—7 часта дүүрэшэнэ. Энэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, комбайнай агрегадай гэшүүд ажалдаа гэрhээн ябадаг. Һүниндөө полевой станууд дээрэ ябажа харахадаа, тэндэ хоножо байhан хүниие олохогүйт. Теэд энэ ушарнууд түрүүшынхеэ үзэгдэнэ бэшэ бшуу. Таряа хуряалгын эхилhэнhээ хойшо үдэр бүри болоhон лэ суглаа, зүблөөн дээрэ энээн тухай хэмжээ абахабди гэжэ хэлсэдэг, тиигэбэшье ямаршье хубилалта болоногүй. Һаядаа болохошье янзагүй. Юундэб гэхэдэ, энэ асуудал хүсэд шиидхэхэ эзэниинь олдоногүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд—комбайнууд эбдэржэ урагшаа ябанагүй», МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд—«колхозуудта комбайнай агрегадуудые хүнүүдээр ханганагүй» гэлсэжэ бэе бэедээ хаялсаад лэ байдаг. Тиихэдэ партиин айкомой, аймгүйсэдкомой олон тоото түлөөлэгшэд колхоздо ерэхэдээ түрүүлэгшын хэлэhэниие шагнаад, МТС-тэ ерэхэдээ МТС-эй директорэй хэлэhэниие шагнаад бодото хэмжээ абангүй бусашадаг. Энээн тушаа иимэ жэшээ харуулжа болоно. Хонхолойн МТС-эй харьяата «Победа» колхоздо совхозой хоёр комбайнай зогсожо байха үедэ айкомой хоёрдохи секретарь нүхэр Лобанов, МТС-эй директор нүхэр Деньгин, МТС-эй парторганизациин секретарь нүхэр Поплевин гэгшэд хоёр үдэртэ тэндэ байhан юм. Теэд энээн тушаа тэдэнэй нэгэниинишье бодото хэмжээ абаагүй, зогсожо байhан комбайнуудые ерэжэ хараад блокнодтоо бэшээд лэ бусаhан байгаа.

Таряа хуряалгын гээгдэжэ байhанай үшөө нэгэ шалтагаанинь юуб гэхэдэ, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, МТС-үүдэй зарим мэргэжэлтэд эдеэшэhэн таряае тракторно, морин косилкаар сабшахаяа арсана. Тиимэhээ энэ ажалда бии байhан техникээ, механизмуудаа табяагүй, хүн зоноо элсүүлнэгүй.

Зарим таряагаа косилкануудаар сабшажа унагааха гэhэн заабари партиин айкомhоо, аймгүйсэдкомhоо абаад, энээниие дүүргэхын түлөө Хонхолойн, Суулгын МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд оролдолго гаргаагүй байhаар. Теэд партиин айкомой, аймгүйсэдкомой өөhэдынгөө заабариин дүүргэлтые шалгадаггүй байhаниинь гайхалтай. Таряа хуряалга, тушаалгын хүдэлмэриин эмхигүйгөөр ябуулагдажа байhанай гурбадахи шалтагааниинь юуб гэхэдэ, механизаторнуудай, колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон hулаар табигданхай, социалистическэ мүрысөөн бодотоор эмхидхэгдээгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. «Победа», «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай тогуудаар ябажа харахада, показателиин досканууд, уряа лозунгнуудгүй дээрэhээ хүдэлмэрилжэ байhан хүнүүд хүдэлмэриингөө дүнгүүдые мэдэдэггүй, зарим ушарта даалгабаряа мэдэдэггүй байна.

Партиин айкомой инструкторска группанууд политическэ хүдэлмэри hайжаруулха, мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ талаар өөдтэй юумэ хэнэгүй. Тиихэдэ партиин айком, тэрэнэй пропагандын ба агитациин таhаг колхозой парторганизацинуудта, инструкторска группануудта бодото туhаламжа үзүүлнэгүй. Тэрээнhээ байтагай партиин айкомой байшангай хажуудахи показателиин, хүндэлэлэй доскануудташье юушье бэшэгдээгүй байhаар.

Мүнөө аймагай колхозуудта хуряагдаха 10 мянга гаран гектар орооhото культура үлөөд байна. Энэ таряагаа саhанда даруулангүйгөөр хадажа, хуряажа абахын тула үрэгүй хооhон хөөрэлдөөнүүдээ орхижо, эмхидхэлэй хүдэлмэри эрид hайжаруулха шухала байна.

Д. Цыбикжапов, манай түсхай корреспондент.

МТС-эй техникэ бүтээсэгүйгөөр хүдэлнэ

Заиграйн аймагай олонхи колхозуудта таряа хуряалга ехээр унжагайржа байна. Курбын МТС-эй харьяата Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой тарялангай хахадынь шахуу гэхэ гү, 1500 гектар хуряагдаадүй байhаар. Илангаяа энэ колхозой 4-дэхи комплексно бригадада эдеэшэhэн, эрхим шанартай ехэ таряан хуряагдаагүй байна. Курбын МТС-эй 3 комбайн эндэ хүдэлдэг юм. Теэд тэдэнэр элдэб техническэ дутагдалнуудhаа боложо, ехэнхи сагаа миин үнгэргэнэ. Жэшээлхэдэ, нүхэр Мильгуновай комбайн hарагhаа үлүү саг соо оройдоо 130 га хадаа. МТС-эй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд комбайнуудай, жаткануудай ходо эбдэржэ байхада хэмжээ абанагүй. 4-дэхи комплексно бригадынхид таряагаа муугаар, удаанаар хуряахаhаа гадна, комбайнhаа ороhон таряае ток дээрэ удаан саг соо хэбтүүлжэ байха юм. Эндэ таряа хиидхэхэ, сэбэрлэхэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй. Нэгэ зернопульт бии аад хүдэлгэгдэнэгүй. Тиимэhээ тэндэ хүдэлжэ байhан хүнүүд хэдэн зуугаад центнер сбоолоотой тарянанай нэгэ захаhаань орожо, гар хүрзөөр худхана, хоёр hагшуураар сэбэрлэhэн нэрэ зүүжэ байнхай.

Мүн Ново-Брянска МТС-эй харьяата Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (Старая Брянь) үшөө 300 гаран гектар таряагаа хуряагаагүй айруулжа байна. Гэбэшье, Ново-Брянска МТС-эй нэгэ самоходно, хоёр «Коммунар» комбайн ходо hаатана. Эдэ агрегадуудай комбайнернууд, мүн тэдэнэй туhалагшадшье, машинынгаа хойноhоо муугаар харууhалдаг, саг соонь тоhододоггүй дээрэhээ мүртэй юумэ хэнэгүй. Илангаяа нүхэр Журавлевой самоходно комбайн hаянай бүришье хүдэлхэеэ болишоо. Ново-Брянска МТС-эй нүүдэл мастерской колхозуудта хүдэлжэ байhан комбайнова агрегадуудта үсөөн ерэнэ, хаа-яа ерэхэдээшье бага сага юумэ хээд лэ ябашадаг юм.

Ново-Брянска МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд (директорынь нүхэр Головков), главна инженерынь нүхэр Френкель) машина техникынгээ бүтээсэгүйгөөр хүдэлhэн дээрэhээ таряа хуряалгын ехээр унжагайржа, гээлтэ хоролтын үдэр ерэхэ бүри ехэ боложо байхада, бодото хэмжээ абадаггүй байна.

Ф. Перелыгин.

Таджикска ССР. Сыр-Дарьягай hабын хаагдаhанай hүүлээр Кайрак-кумска гидроэлектростанциин барилга шадархи дүрсэ шарай хубилhан байна. Кайрак-кумска гидробарилгашадай оролдолгын ашаар Ленинабадта ойрохоно таджикска водохранилищи байгуулагдаа. Тэрэ хадаа 52 мянга гаран гектар газар эзэлжэ сэнхиинэ. Кайрак-кумска түрүүшын хоёр агрегат 1956 оной эсэс хүрэтэр промышленна ток үгэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кайрак-кумска гидроэлектростанциин барилга харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

* *

Республикын аймагуудта тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай 1956 оной октябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбhэ hүрилэлгэ	Силос даралга
Түнхэнэй	72,3	61,9
Курумканай	70,0	84,3
Яруунын	68,6	31,0
Хориин	67,8	51,4
Кабанскын	65,0	57,7
Иволгын	64,9	74,6
Закаменай	61,2	57,6
Заиграйн	60,7	45,3
Баунтын	60,4	—
Баргажанай	57,3	31,0
Байкало-Кударын	56,9	46,9
Прибайкальска	54,0	84,2
Сэлэнгын	46,1	62,4
Кяхтын	45,1	68,9
Зэдын	44,2	53,3
Ториин	43,2	36,4
Хэжэнгын	43,1	75,5
Бичурын	42,2	31,1
Кударын	40,9	81,0
Тарбагатайн	33,4	50,2
Мухаршэбэрэй	32,0	57,0

Республикын аймагуудта намарай пар хахалалгын ябаса тухай 1956 оной октябриин 1-нэй мэдээн

Аймагууд	(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)
Кударын	104,2
Түнхэнэй	55,6
Яруунын	51,4
Иволгын	45,9
Бичурын	45,0
Прибайкальска	43,5
Закаменай	38,3
Хориин	35,0
Тарбагатайн	30,0
Заиграйн	28,8
Кабанскын	28,3
Мухаршэбэрэй	25,0
Хэжэнгын	23,9
Кяхтын	15,0
Баргажанай	14,6
Ториин	11,7
Зэдын	9,6
Курумканай	7,2
Сэлэнгын	3,6

Республикын МТС-үүдтэ зелёнко хуряалгын, солоомо hүрилэлгын ябаса тухай 1956 оной октябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Зелёнко хуряагдаhаниинь	Солоомо hүрилэгдэhэниинь
Ехэ-Куналейн	100,0	32,9
Хүнтэйн	100,0	25,1
Үдын	100,0	7,2
Чесанын	96,6	19,3
Итанцын	95,3	54,5
Түнхэнэй	93,4	15,7
Темлюйскэ	86,3	36,8
Нарhатын	85,8	—
Хэрэнэй	82,9	51,4
Эгэтын	79,7	—
Баргажанай	78,4	7,1
Ториин	69,2	7,5
Хэжэнгын	68,9	28,6
Хориин	68,8	—
Н.-Брянска	67,6	19,2
Иволгын	62,3	53,0
Бургалтайн	47,5	—
Кяхтын	44,3	—
Курбын	44,2	10,4
Селендумын	43,7	12,6
Хонхолойн	42,3	—
Ехэ-Кударын	40,8	9,4
Бичурын	38,5	3,6
Гашейн	37,3	0,7
Үшөөтэйн	36,7	10,5
Хамнигадайн	34,4	—
Бага-Куналейн	34,1	2,6
Кабанскын	23,3	—
Жэрэмэй	22,9	34,3
Цагаан-Усанай	21,6	—
Охин-Булагай	13,6	16,6
Тарбагатайн	13,6	12,6
Суулгын	12,0	—
Саянтын	9,2	—
Сүхын	6,7	—
Сэлэнгын	4,8	—
Закаменай	—	22,9
Погранична	—	—

СССР-эй Культурын министерстводэ

СССР-эй Культурын министерствын коллеги центральна ба нютагай радио-дамжуулгын асуудалые зүбшэн хэлсэбэ. Идеологическа хүдэлмэриин энэ шухала участок дээрэ бии байһан ехэшэг дутагдалнуудые усадхаха талаар коллеги тодорхой хэмжээнүүдые хараалаа.

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые улад зондо тайлбарилгые һайжаруулха промышленностиин, хүдөө ажахын болон культурын талаар парти, правительствын политикые радиогоор зондо һайнаар ойлгуулха, үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табидаг болохо, манай ороной, мүн хилын саанахи наука ба техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые дэлгэрүүлхэ хэрэгые һайжаруулха гэжэ Радио-дамжуулгын главна управленидэ, республиканска управленинүүдтэ, хизаарай ба областиин радиодамжуулгын таһагуудта дурадхагдаа.

Марксистко-ленинскэ теориин, мүн КПСС-эй түүхын, социализмын политическэ экономиин ба тодорхой экономиин асуудалнуудаар хэдэн олон хөөрэлдөөнүүд, лекци болон консультацинууд дамжуулагдахаар хараалагдаба.

Манай ороной абажайдалда боложо байгаа шухала-шухала асуудалнуудта тайлбари үгтэжэ байха гэжэ радиодамжуулгын программа соо хараалагдаа. Гүрэнэй болон ниитын элитэ ажал-ябуулагшад, арадай ажахын ба культурын хүдэлмэрилэгшэд иимэ тайлбарилнуудые радиогоор хэжэ байха юм.

Саашадаа литературна ба хүгжэм-гэгээрэлэй радио-дамжуулгануудые, союзна болон автономно республикануудай, арадай демократиин болон бусад оронуудай литература ба искусствын талаар дамжуулгануудые олошоруулха гэжэ радио-дамжуулгые һайжаруулха хэмжээ тухай Министрын приказ дотор хараалагдаба.

Бэшэжэ абтаһан хүгжэм ба дуунуудые хилын саанахи радиогой организацинуудтай хоорондоо абалсалга ургэдхэгдэхэнь.

Үхибүүдтэ зорюулагдадаг радиодамжуулгануудай шанарые һайжаруулхын тулада хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаа.

Радио-дамжуулгын Главна управлениин дэргэдэ Центральна Союзна радио-дамжуулгын редакционно совет бии болгогдобо. Тэрэ совет хадаа радиогой творческо хүдэлмэрилэгшэдые союзна радио-дамжуулгые эмхидхэхэ, шанарыень һайжаруулха талаар шухала шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсуулха байна.

Техническэ базануудые һайжаруулха хэмжээ абтана.

ТАСС.

КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдта зүблөөн болобо

Москвагай дээдэ һургуулинуудай КПСС-эй түүхын кафедрануудай багшанарай хабаадалгатайгаар КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдта институдай научна хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн сентябриин 28-да болобо. Тус зүблөөндэ Москвагай хэдэн дээдэ һургуулинуудай партиин түүхын кафедрануудые даагшанар болон партиин түүхэ заадаг багшанар хабаадалсаа. Марксизм-ленинизмын институдай научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ КПСС-эй түүхын кафедрануудай багшанарай хабаадалсаха тухай асуудал тэндэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Зүблөөн дээрэ марксизм-ленинизмын институдай директор Г. Д. Обичкин үгэ хэлээ. КПСС-эй түүхын секторые даагша Н. Д. Стучебникова элидхэл хэлээ. Институдта КПСС-эй түүхэ шэнжэлхэ секторэй, дээдэ һургуулинуудта КПСС-эй түүхэ шудалха кафедрануудай научна хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхэ тухай һанамжанууд Обичкиной үгэ соо, мүн элидхэл соо хэлэгдээ.

Зүблөөндэ үгэ хэлэгшэд партиин түүхые шэнжэлэн зохёохо талаар марксизм-ленинизмын институдтай суг ажаллаха ехэ арга боломжын бии болоһые ехэ баяртайгаар тэмдэглээ. Тус институдтай суг ажаллаха тодорхой түсэб өөһэдынгөө кафедрануудта зүбшэжэ үзэхэбди гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад мэдүүлээ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин түүхые шэнжэлэн зохёохо шухала ба ехэ хэрэгтэ институдай научна хүдэлмэрилэгшэдэй, Москвагай болон бусад городуудай дээдэ һургуулинуудай партиин түүхые заадаг багшанартай харилсан ажаллалга тогтоохо талаар энэ зүблөөн түрүүшын алхам хэбэ гэжэ институдай директор нүхэр Обичкин түгэсхэлэйнгөө үгэдэ хэлээ.

(ТАСС).

Марксизм-ленинизмын теори шудалагшадта туһаламжа

Партийна гэгээрэлэй һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэтэй дашарамдуулан политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна общество марксистско-ленинскэ теориие шудалагшадта туһаламжа болгон олон лекцинүүдые бэлэдхээ. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин түүхээр, политическэ экономёор, промышленна болон хүдөө ажахын тодорхой экономикоор мүнөө жэлдэ олон лекци бэлэдхэгдээ. Заводууд, фабриканууд, барилга дээрэ олон лекци уншагдаха гэжэ шиидхэгдээ.

Социализмын политическэ экономиин шухала шухала асуудалнуудаар, КПСС-эй түүхээр, мүнөөнэй уласхоорондын хүгжэлтын зарим асуудалнуудаар Общественн Московадахи центральна лекторидо октябриин 1-һээ эхилжэ лекци уншагдажа эхилбэ. Эдэ лекцинүүд пропагандистнуудта, лекторнүүдтэ, партийна, советскэ ба ажахын эдэбхитэдтэ зорюулагдажа бэлэдхэгдэнхэй. Тус лекцинүүдые академигүүд, СССР-эй науканудай Академиин гэшүүн-корреспондентнүүд, профессорнүүд, политическэ ажал-ябуулагшад уншаха юм.

Обществын нютагай эмхинүүдтэ туһаламжа болгон Бүхэсоюзна обществын правлени хэдэн методическа материалнуудые бэшэжэ эльгээгээ. Тодорхой экономикын асуудалнуудаар 10 брошюра «Знание» гэжэ номой хэблэл хэблэжэ гаргаа.

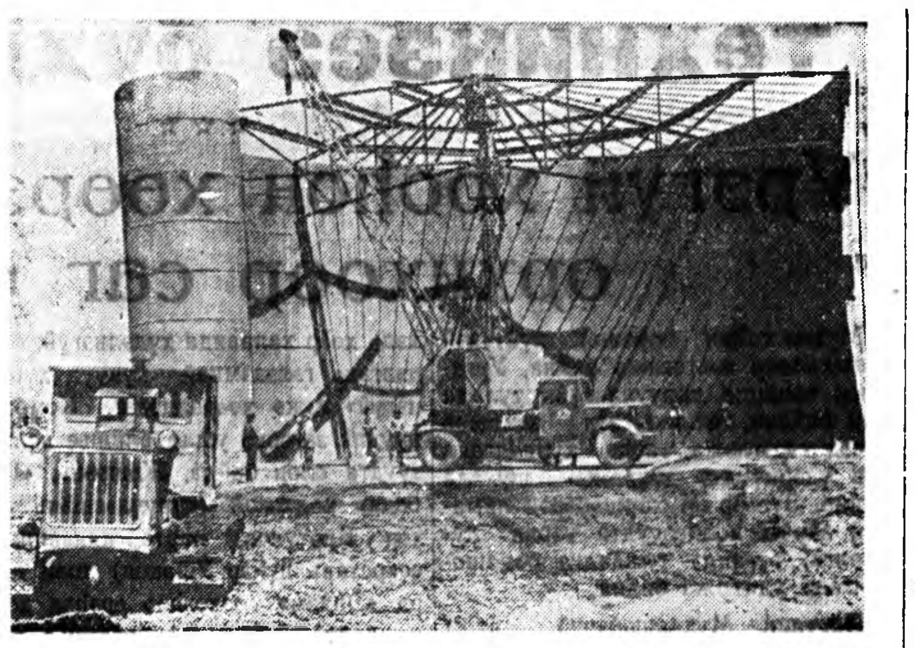

Казахска ССР. «Омскнефтепроводстрой» трест Туймазы Омск хоёрой хоорондохи нефтепроводой бүлэлгын дизельнэ станциие Петропавловск городто барижа байна. Энэ барилга 1956 оной октябрь соо ашаглалгада оруулагдаха юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: металлическа резервуар хабсаргагдажа байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

КУДАРЫН АЙМАГТА

УЯЛГАНУУДАА ДҮҮРГЭБЭ

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи МТФ-эйнхид (даагшань Е. А. Колодина) уялгаяа болзор соонь дүүргэбэ. Эндэхи һаалишад үнеэн бүриһөө 1350 литр һү һаахабди гэһэн уялга абаһан байгаа. Ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, оролдолго ехэ гаргаһанай ашаар сентябриин 20-ой мэдээгээр үнеэн бүриһөө 1357 литр һү һаагаа.

Эрхим һаалишад Надежда Игумнова — 1783, Вера Жукова—1486, Дора Игумнова 1441 литр, Ольга Игумнова 1418 литр һү һааһан байха юм. Тус колхозойхид малдаа бардам тэжээл бэлэдхэхын тула ехэ оролдолго гаргаа. Үнеэн буридөө 9 тонно силос даража, түсэбөө 130 процент дүүргэбэ.

СВЁКЛЫН ЭЛБЭГ УРГАСА

Аймагай колхозууд энэ жэлдэ сахарай свёкло түрүүшынхеэ тариһан байна. Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой свёкло таридаг звено 5 гектарта сахарай свёкло таряад, баян ургаса ургуулаа. Гектар бүриһөө 150 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абахабди гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ.

Мүнөө свёклонь хуряагдажа байна. 0,35 гектар газарһаа 85 центнер ургаса абгаба.

Бүри үбэл байхада звеногой гэшүүд тарилгадаа бэлэдхэжэ эхилһэн байгаа. Тарилгын участок дээрэ наг шэбхэ гаргагдаһан, һайрамай уһан тогтоогдоһон юм. Ургамалай газарһаа бултайжа эхилһэн сагһаа хойшо харууһан һайнаар хангагдаа. Звеногойхид газараа 5 дахин элдүүрилһэн, химическэ элдүүрилгэ хэһэн юм.

Арбаад гаран жэлдэ огородто ажаллажа, ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон нүхэр Цай Ван-ши свёкло тарилгшадай ажалые зүбөөр эмхидхэжэ шадаа. Звеногой гэшүүд А. Лоскутникова, В. Зимирева, В. Москвитина, М. Цай Ван-ши, Е. Капустина гэгшэдэй ажалайнь аша үрэ эли тодоор харагдана.

Мүн Ворошиловай, Ждановай нэрэмжэтэ колхозуудта свёклын баян ургаса абтажа байна.

СИЛОС ЕХЭЭР ДАРАБА

Ехэ-Кударын МТС-эй харьяата колхозууд силос дараха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Ленинэй, Молотовой, Куйбышевай нэрэмжэтэ, «Путь Октября» колхозууд түсэбөө 100—130 процент дүүргэбэ. Силос даралгадань механизаторнууд ехэ туһа хүргээ. «Путь Октября» колхоздо комбайнер И. Бондарев 1000 гаран тонно силос даража үгөө. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо комбайнер Жамба Будаев 1200 тонно силос дараһан байна.

ГҮРЭНТЭЕЭ ТООСОБО

Кударын аймагай Куйбышевай, Молотовой, Ранжуровай, Ждановай нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө сентябриин 22-то дүүргээ. Мүнөө түсэбһөө гадуур таряа тушаажа байнад.

Д. Болхоев.

Жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

Атуугэхэ Октябриин 39-дэхи ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ барилгын материалнуудай Еловска комбинат һайн амжалта туйлажа, октябриин 1-дэ жэлэйнгээ түсэб дүүргээ.

Энэ комбинат 3 кварталай турша соо нёдондо жэлэйхидэ орходоо 665 мянган түхэригэй продукци үлүү ехээр үйлэдбэрилэн гаргаһан байна. Сентябрь һарын даалгабари 192,1 процент дүүргэгдэнхэй. Модо хюрөөдэгшэ Токарев, рама хэгшэ Фролов, машинын жолоошо Хмелев ба бусад сентябрь соо хоёр һарын түсэб дүүргэбэ.

Комбинадай хүдэлмэрилэгшэд түсэбһөө гадуур 700 мянган түхэригэй барилгын материал республикынгаа барилгашадта үгэхэ, 4-дэхи кварталайнгаа түсэбые 1,5 дахин үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

И. Иванов.

Комбайнер Санжай Очиров

Зарим тээгээ һайса шарлаагүй аад, аржагар эдеэтэй шэниисэ хадажа ябаһан комбайниие түхэреэн үргэн полиин нүгөө захаһаа харахада, далайн долгин соогуур тамаржа ябаһан онгосодол харагдана. Энэ комбайные шэрэжэ ябаһан «ДТ-54» тракторай абяан комбайнын абяантай ниилэжэ, нэгэнь наринша-гаар, нүгөөдэнь бүдүүнээр—хүгжэмдэл аялга нэгэдэн соностоно.

Комбайнын урдаһаа дүтэлхэ бүри агрегадай гэшүүдэй хоорондоо шанга шангаар хөөрэлдэхэнь дуулдана...

Эндэ обоолоотой хэдэн мэшээгтэй таряа тэргэнүүдтэ тээжэ байһан хоёр шамбай шииранг хүбүүдэй тушаа урдань комбайн дүтэлжэ ерээд, үшөө хэдэн мэшээг буулгажархина. Солоомо һүрилэгшэдые, таряа зөөгшэдые сайлуулаад байһан сагаан халаадтай залуухан эхэнэр «Эдеэ асарааб, халуундань эдеэлэгты» гэжэ дуулгаба.

Комбайнын штурвалда ябаһан, нарихан сагаан шарайтай залуухан комбайнер Санжай Очиров өөрынгөө туһалагшада штурвалаа үгэжэрхёод комбайнынгаа ябуудта агрегадайнгаа зарим гэшүүдтэй буужа, дары түргэн нюур гараа угаажархёод, нүүдэл «кухниин» хажууда ерэнэ.

— Мүнөөдэр хэдые хадахаар ябанат, хонинной тарган шүлэ асарааб, хорин табаяа унагаажархихал хат,— гэжэ тогоошон эхэнэр эмнисэгээн асууна.

— Санжай! Ринчин-Хандашни хорин табан гектараар доодо хэмжээень тухайлбал ха, тиихэдэ шимнай юун гэжэ бодоноош, минии харахада саг эртэшэг байна,— гээд таряа зөөгшэ Еши Очиров хасардана.

— Үсэгэлдэр 25 га хадаһан байгаа һаа, мүнөөдэр 30 га хадаха бэзэбди. Мүнөө таряан хуурай, хадахада һайн болоол. Мүнөө хори гаран гектар хадаа ёһотойбди, хүдэлмэреэ дүүргэтэрээ арбаадые хадаха бэшэ гүбди, — гэжэ комбайнер Санжай яаралгүйгөөр таряанай поли руу хараашалан хэлэнэ.

Тракторист Гарма Найданов, солоомо суглуулдаг Сергей Тогмитов, мэшээг уядаг Мигмир Дареева гэгшэд түрүүшын ээлжээндэ эдеэлээд, тамхилжа, амаржа байтарынь комбайншье дүтэлбэ. Эдеэлээшэд комбайнын ябуудта һууринуудаа эзэлэн, бэшэ нүхэдөө эдеэлхыень эльгээнэ.

Комбайнер Санжай Очиров штурвалаа абажа, уһанай онгосо жолоодожо ябаһан морягтал урагшаа холохон хаража ябатараа, комбайнын соргоор таһалгаряагүйгөөр гоожожо байһан томо улаан шэниисэ адхадаа абажа эрхы, хургаараа эмирэжэ үзөөд, урин хоолойгоор дуулана...

Агрегадай гэшүүд тус бүрндөө өөһэдынгөө тушаалые һайтар мэдэхэ тула заашье һаадгүйгөөр хүдэлмэреэ хэжэ, хоорондоо хошо зугаа, дуу хаялсажа ябахыень харахада ехэл хүхюун, зориг түгэс хүнүүд гэжэ мэдэгдэнэ.

Энэ Закаменай МТС-эй эрхим комбайнер Санжай Очировай «Сталинец-6» комбайнын агрегат[...] **най нэрэмжэтэ колхозой** [...] **дээрэхи ургаса хуряажа яба**[...]

Залуу механизатор Санжа[...] ров 1951 ондо механизатор[...] бэлдэхэ Илькын һургуулида [...] най МТС-һээ ошожо, комбай[...] ложо ерээд, тэрэ жэлээ ко[...] һууһан юм.— Түрүүшын [...] «Коммунар» комбайнда хүдэ[...] сэбөөл дүүргэжэ гараа һэм, Санжай мүнөө хөөрэнэ.— Та[...] лэй туршада ажал хүдэлмэри[...] дабаритай болооб. Механиза[...] өөрынгөө дүй дүршэлые буса[...] лэжэ, түрүүшүүлэй шадабар[...] рэглээгүй һаа, амжалта ту[...] бэрхэтэй. Комбайнаа найдам[...] заһажа гаргаад, поли дээрэ [...] ябахадаа һанаанда таатай, [...] байдаг. Мүн хадаха таряа[...] ургаса тухай бодохо шухала. агрегадай гэшүүд хоёрдохи, [...] ниинь гурбадахи жэлээ нам[...] дэлнэд.— Эдэ нүхэдни ажал[...] мэридөө даданги, тэрэнээ [...] мэдэхэ болонхой. Тиимэһээ [...] һаадгүйгөөр хүдэлнэбди. [...] һээн эхилээд бидэнэр ээл[...] комбайнаа юрэдөөшье зог[...] үдэртөө 25—30 гектар хад[...] Энэ жэлэй таряан унаса му[...] бага орооһон гарана. Зарим т[...] гэн байна. Бидэнэр нэгэшье [...] гор таряа гээхэгүйн тула, мү[...] мыень арьбалхын тула доогу[...] набди. Мүнөө таряан хата[...] рахадаа бэлэн болошоо. Т[...] тон наринаар хаданабди.

Мүнөө Санжай Очировай [...] хуряалгын эхинһээ 550 гекта[...] хуряажа, агрегадуудай мүр[...] түрүү һуури эзэлээ.

— Энэ жэл комбайнамни [...] рад гэбэшье, заһабари һайн[...] га хадахаб гэжэ уялга абаһ[...] теэд энээнээ холо үлүүлэн дүү[...] ши лабтай. Юуб гэхэдэ. энэ [...] ряалгадаа гээгдэжэ ороо бди, һүни үдэргүй хадаха саг ерэ[...] на. Тиимэһээ хүдэлмэриингөө [...] тон зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээ[...] лажа хүдэлхэ хүсэлэнтэйб, Санжай Очиров этигэлтэйгээ[...] нэ.

— Мүнөө КПСС-эй обком[...] БМАССР-эй Министрнүүдэй [...] дэй зүгһөө нүхэр Жарников[...] гээһэн амаршалга соогоо, би[...] комбайнернуудта хандаһан [...] гадань харюу болгон, таряа [...] гые түргэн, һайн шанартайгаа[...] гэхын тула, бүхы агрегадаар[...] дохобди, — гэжэ Санжай [...] бүхы агрегадайнгаа гэшүүдт[...] та мэдүүлнэ.

Иигэжэ аймаг дотороо т[...] **ябаһан агрегадта үдэшын** [...] **раан болотор байгаад** [...] **ошоходомнай, тус агрегадай** [...] **үдэр 27 га таряа хадаад,** [...] **дэлмэреэ зогсоонгүй үргэл**[...] **һээр һэн.**

Саашаа ошохо бүримнай [...] **трактор хоёрой гэрэл һүнии**[...] **хыда заахан одонууд мэтэ** [...] **абяанайнь сууряан тала дү**[...] **дэлжэ байгаа һэн.**

Д. Аюш[...]

Хойшолуулашагүй хүдэлмэри

Малаа һайнаар тэжээхэ, харууһалхаһаа гадна, тэдэниие мүн типовой дулаан байрануудта байлгаха хэрэгтэй. Типовой байра олоор барихада, малажалдахи хүдэлмэриие үргэнөөр оньһожоруулха арга олдоно.

Манай колхозууд бүхы малаа типовой байрануудта оруулха аргатай гү? Аргатай. Ороной хүдөө ажахые хүгжөөхэ зорилгоор һүүлэй жэлнүүдтэ парти, правительствын бэелүүлжэ байгаа хэмжээ-ябуулганнуудай ашаар колхозуудай олзо доход нилээд нэмээ. Хүдөө ажахын артельнүүд томо томо барилгануудта (тусхайлбал, типовой байрануудые барилгада) мүнгэ зөөри ехээр һомолхо аргатай болоо.

Доторойнгоо арга боломжонуудые хэрэглэжэ, малай байранууд болон культурно-ажаһуудалай, үйлэдбэриин барилгануудые олоор барижа байһан колхозууд манай республикада бии. Жэшээлхэдэ, Кударын аймагай хоёр колхоз— Ждановай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Цагадаев), Ранжуровай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Соковиков) колхозууд һүүлэй жэлнүүдтэ барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байна. Ждановай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 95 толгой тугалай байра, 75 ба 286 толгой гахайн байха хоёр байра, 500 дальбараагай байра, культбаза, малшадай һууха 5 гэр, бани, 150 үнеэдэй зунай байра, 10 автомашинын гараж гэхэ мэтые барижа, ашаглалгада оруулаа. Үнеэдэй 4 рядаар байха шэнэ типовой байра, малшадай хамтын байра, 15 оронтой больница баригдажа байна. Эдэнэй олонхинь шулуугаар баригдаа.

Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз 100 үнеэдэй байха байра шулуугаар, 75 толгой гахайн байра, 600 толгой хонидой байра, 10 гэр модо, шулуугаар баряа. Эндэ мүн 200 толгой үнеэдэй байха типовой байра, 150 тугалай байра, 1000 хонидой байра, электростанци, гараж гэхэ мэтэнүүд баригдажа байнхай.

Кударын аймагай барилгын хүдэлмэри һайнаар ябажа байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүнөө жэлдэ аймагай колхозууд малай байрануудые бариха түсэбөө 240 процент дүүргэбэ.

Тэрэшэлэн Ториин аймагай колхозууд малдаа дулаан үбэлжэлгэ бэлдэжэ байна. Мүнөө жэлдэ үнеэдэй 7 байра, тугалай 10, гахайн 2, хонидой 11 байрануудые, мүн бусад олон барилгануудые бүтээжэ дүүргэхэ дүтэлөө. Ториин колхозууд барилгадаа шулуу ехээр хэрэглэнэ. Эндэ һүүлэй 10 жэл соо баригдаагүй ехэ байранууд мүнөө жэлдэ бодохонь. Урдань эндэхи колхозууд хүдэлмэриин хүсөөр дутанабди гэһэн шалтаг бариад, өөдтэй юумэ хэдэггүй байһан юм. Аймагай партийна, советскэ органуудай, МТС-үүд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө барилгада анхарал ехээр табижа, хэдэ хэдэн хэмжээ абахадань, хүсэншье, мүнгэ зөөришье олдоо. Нүхэр Яковлев түрүүлэгшэтэй «Улаан-Бургалтай» колхоз олон жэлдэ байха шулуун барилгануудые олоор хээ. Эндэ хэдэн байра баригдажа ашаглалгада оруулагдаад, үнеэдэй 4 рядаар байха типовой байра, гахайн, шубуунай, хонидой байранууд шулуугаар баригдажа байнхай.

Гэхэ зуура, ниитынгээ малда типовой дулаан байрануудые бариха, малшадтаа культурна зохид һайн условии хангаха хэрэгтэ хаа хаана адли анхарал табигданагүй.

Республика дотор бүхы дээрэнь абажа үзэбэл, барилгын хүдэлмэри муугаар ябуулагдажа байна. Илангаяа Хориин, Прибайкальска, Сэлэнгын, Хэжэнгын болон бусад хэдэн аймагуудта барилга бүришье хангалтагүй байһаар. Хориин аймагай колхозууд мүнөө жэлдэ 10 мянган хонидой, 760 толгой үхэр болон тугалай, 420 толгой гахайн, 2500 шубуудай байха байрануудые бариха түсэбтэй байһан юм. Теэд, мүнөө үбэлжэлгын эхилхэ дүтэлшөөд байхада, минии 2 байра баригдажа дүүрээ. Тиихэдэ түсэбөөр хараалагдаһан барилгануудай 65 процентнь лэ баригдажа байһан нэрэтэй. Прибайкальска аймагай колхозууд үнеэдэй байха—нэгэ, тугалнуудай — нэгэ, гахайн — нэгэ, 500 толгой хонидой—нэгэ, тахяагай нэгэ байра барижа дүүргээ. Барилга хэхэ түсэбөө дүүргээгүй аад, аймагай 7 колхозой 4-ниинь барилгынгаа бригаданууды тараагаад, хүдэлмэреэ зогсоожорхёо. Мүн тэрэшэлэн Сэлэнгын аймагай олон колхозууд эхилһэн барилгануудаа болюулаад байна.

Эдэ аймагуудта барилгын муугаар ябажа байһан шалтагаан юуб? Тэндэхи партийна, советскэ органууд барилгада колхозуудай правленинүүдэй анхаралые хандуулаагүй, барилгынь түсэб дүүргүүлхэ тодорхой хэмжээ абаагүй байгаа. Үбэлдөө хүйтэн, уйтан, харанхы байрануудта малые байлгахада түргэнөөр турадаг, ашаг шэмэ багаар үгэдэг тухайдань хэлэлтэшьегүй.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Хүдөөгэй ба колхозно барилгын управлени, тэрэнэй нютагуудтахи органууд колхозуудта хэгдэхэ барилгын хүдэлмэриие шадамараар хүтэлбэрилхэ, энэ хүдэлмэриие графигай ёһоор, саг соонь дүүргүүлхэ ёһотой байгаа. Теэд, тэдэнэр колхозуудта тодортой һайн туһаламжа үзүүлнэгүй. Мүн республикын Хүдөө ажахын министерствэ малай байрануудые барилтада хайша хэрэгээр хандана, үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые шамдуулха хэмжээ абанагүй. Малай байрануудые бариха, үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые түргэдхэхэ хэрэгтэ Хүдөө ажахын министерствын машинно-тракторна станцинуудай хамааралсаха сагынь тулаа.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые саашадаа удааруулжа яашье болохогүй. Үнеэдэй, хонидой, тугалнуудай, гахайнуудай байранууд болон малшадай байха гэрнүүд, культбаза, бани гэхэ мэтые бариха түсэбөө заатагүй дүүргэхыень эрижэ, партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд, колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдһөө шанга эрилтэ хэхэ ёһотой. Урда жэлнүүдтэ захалагдаһан аад, дүүргэгдээгүй гү, али мүнөө жэлдэ захалһан байрануудые октябриин 15-һаа оройтуулангүйгөөр барижа, ашаглалгада оруулха шухала. Ерэхэ үбэлдөө, хойто жэлдэ баригдаха байрануудай һууриие газарай хүрэтэр табиха хэрэгтэй. Малшадай байрын гэрнүүдые, бани, улаан булан, культбаза гэхэ мэтые бариха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха шухала.

Промышленна предприятинууд болон организацинууд шефтээ абаһан колхозуудтаа малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй, барилгын хүдэлмэридэнь туһаламжа үзүүлхэ уялгатай юм.

Бурмонкоопсоюз барилгын элдэб материалнуудаар—цемент, хушалта, шэл гэхэ мэтэнүүдээр колхозуудые гүйсэд хангаһагүй. Тушааһан продуктнуудыень хараада абалсан, колхозуудта гүрэнэй эльгээдэг барилгын материалнуудые түсэбэй ёһоор худалдаха гээшэ худалдаа наймаанай организацинуудай шухала уялга болоно.

Малай байрануудые бариха хүдэлмэридэнь машинно-тракторна станцинууд харьяата колхозуудтаа ехэ туһа хүргэхэ зэргэтэй. Барилгын модо, шулуу зөөхэ, модо хюрөөдэхэ, фермэнүүдэй хүдэлмэриие оноһожоруулха талаар колхозуудтаа туһалжа байха ехэ арга боломжотой. МТС-үүд барилгын тусхай бригада эмхидхээд, колхозуудтаа эльгээхэ, мүн элдэб барилгануудые хэхэдэнь техническэ туһаламжа үзүүлжэ байха ёһотой.

Түрүү колхозуудай байдал дээрэһээ харахада, барилгын саг үргэлжын бригадатай газарта хүдэлмэринь зогсоогдонгүй, бүхэли жэл соо ябуулагдадаг байха юм. Тиимэһээ, колхоз бүхэндэ барилгын саг үргэлжын бригада эмхидхэжэ, тэрэниие элдэб хэрэгсэлнүүдээр, машина болон мори унаагаар хангаха шухала. Барилгаяа саг болзортонь, шанар һайнтайгаар дүүргэһэн бригаданууддай гэшүүдые урмашуулха гурим наринаар сахигдаха ёһотой. Барилгын бригаданнуудта ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэй. Барилга хэжэ байһан колхознигууд, механизаторнуудай дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэридэ колхозуудай партийна организацинууд ходо анхара[...] ха ёһотой.

Хэдэ хэдэн аймагуудта [...] ороод, хүйтэржэ захалба [...] шье, олонхи колхозууд ма[...] хуушан байрануудые һэльб[...] лаалжа үшөө захалаадүй [...] Ургаса хуряалгын хүдэлмэр[...] шуураад, малайнгаа үбэл[...] бэлэдхэлые мартажа болохо[...]

Ургаса хуряалгын дүүрэ[...] хада колхознигууд, механиза[...] яһала сүлөөтэй боложо, ба[...] хүнүүдые, мори унаа, маши[...] никэ олоор табиха аргатай[...] дожо байна. Захалһан байр[...] барижа дүүргэхэ, хуушан ба[...] дые һэльбэн заһаха хүдэ[...] колхоз бүхэнэй ехэ хүсэеэ т[...] сагынь болоо.

Энэ жэлдэ малай байрану[...] риха, үбһэ тэжээл бэлдэхэ [...] һайнаар дүүргээ һаа, намар[...] малаа һайнаар таргалуулжа [...] һаа, колхозууд ажахын энэ [...] һү, мяха, нооһо, үндэгэ ехээр[...] олзо доходоо дээшэлүүлхэ [...] болохо байна.

Шэнэ табанжэлэй түсэбые[...] һоонь урид дүүргэхын түлөө [...] стическэ мүрысөөн орон дотор[...] гэнөөр дэлгэржэ байна. Энэ [...] сөөндэ эдэбхитэйгээр хабаа[...] шэнэ табанжэлые амжалт[...] дүүргэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө [...] оруулалсахын түлөө манай р[...] кын ажалшад мүн лэ тэмс[...] над.

Нютагуудтахи партийна, [...] органууд, колхозуудай п[...] нүүд, МТС-үүдэй дирекци[...] рилгын хүдэлмэриие ша[...] мүнөө жэлэйнгээ түсэбые [...] дүүргэхын тулада яаралтай [...] абаха ёһотой.

Н. ДОРОФЕЕВ, [...]
обкомой хүдөө ажахы[...]
даагшын [...]

ЭРДЭМ БЭЛИГ ХҮНЭЙ ШЭМЭГ

Хүндэтэй ба харюусалгатай хэрэг

тернат - һур- 1—4 клас- долоо — ар- хоёр наһанай д үхибүүд Тэдэнэй хэ эсэгэгүй, үхибүүдшье дэниие һай- һургаха, зү- хүмүүжүүлхэ һургуулиин онсо анха- хандуулна. гэхэдэ, үхи- эрдэм ном а, эрхим хү- лохо үндэһэ эхин клас- захалжа даг ха юм. ээ эхин клас- һурагшадые һайн эрхэ да байлгаха юм. Ажал һураха асуу- ехэ анхарал а. Бага на- хойшо үхи- ажалай дур- ко гэжэ ма- шанар орол-

дуршэлтэй тэдэ клас- хүмүүжүү- болгогдожо томилогдоо. Һурагшадта юрэнхы хүгжэлтэ, зүб хүмүүжэл олгохо хэрэгтэ тэдэнэр ехэ анхарал табидаг.

Интернат - һургуулида тусхай врач, хоёр медсестра хү-

дэлмэрилжэ, үхибүүдэй бэеые ходо үзэдэг, элүүр һайн байлгаха гэжэ оролдодог. Һурагшад үдэр бүри тусхай тогтоогдоһон сагта гимнастика хэдэг, элдэб наадаар наададаг байха юм.

Багшанар, хүмүүжүүлэгшэд бүхы һурагшадаа ямаршье хэрэгтэ эдэбхитэй-гээр, үүсхэлтэйтээр, үнэн сэхээр хандадаг болгохо зорилго табина.

Эхин классуудай һурагшад ниитын хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха, эдир пионернүүдэй организациин гэшүүд байха зэргэтэй. Аха классуудта һурадаг комсомолецууд пионер-дүүнэртээ туһа хүргэжэ, анхарал табилсажа байха уялгатай.

Газар газарһаа ерэжэ, эхин классуудта ороһон үхибүүд болбосоролой аттестат абаха хүрэтэрөө һураха байна. Эдэнэр һургуулияа һайнаар дүүргэжэ, коммунистическэ общество байгуулагшадай зэргэдэ эрхим һуури эзэлэн жаргахань дамжаггүй.

П. Петрова,
интернат-һургуулиин һуралсал-хүмүүжүүлгын талые даагша.

Бурят хэлэ, литератураяа шудалха

интернат- һурадаг ород хэлэ, үзэхэ- та, бурят хэ- литературын- таа- һурагшад хэлэ, лите- һайнаар гэжэ орол- Бурят литера- дээрэ бэшэжэ, һура- хүндэтэй болоно. Эр- бүхэн үн- литератураяа, түүхые һайн зэргэтэй. -монгол ли- хэлэнэй болтожо аб- хори буряадай түлөөлэг- (хори, яруу- рай, бичура, ... һээ) гадна, ондоо нютагай хэлээр хэлэдэг үхибүүд манай һургуулида ерэжэ һурана. Тиимэһээ

бүхы һурагшадые литературна хэлэндэ һургахань һонирхолтойшье, орёоошье байдаг.

Бурят литература болон хэлэ гүнзэгыгөөр ойлгуулхын тула урогуудһаа гадуур хүдэлмэри ябуулагдадаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ Бурят-Монголой уранзохёолшодтой уулзалга эмхидхэдэг байгаабди. Тэдэнэр шэнэ, шэнэ зохёолнуудаа һурагшадта уншажа үгэдэг һэн. Тэрээнһээ гадна, уншагшадай конференци, литературна вечернүүд үнгэргэгдэдэг. Элдэб зүжэгүүд бурят хэлэн дээрэ табигдана.

Интернат - һургуулиин һурагшадта түрэлхи хэлэ ба литература һайнаар шудалуулхын тула оролдолго гаргажа байнабди.

Х. Дамдинова.
интернат - һургуулиин түрэлхи хэлэнэй ба литературын багша.

рти, Правительстводаа баяр хүргэнэм

дээжые ажалай олохо бүхы боломжо ма- гуулида бии. ба уужам соо, һурал- -мастерской кабинедүүд һураха, ажал- нятай зохид ... тернат - һур- һурагшадые болбосо- һургахын, хү- байдалаар тула ехэ табигдана. нар холын аймагта хүмби. Баг- дунда һур- 8-дахи дүүргээд. 1955 Улан-Удын дунда һур-гуулида ерээ бэлэйб. Гүрэнэй тэдхэмжэ дээрэ байжа, 9-дэхи класс дүүргээб.

Үнгэрэгшэ зунай

амаралтын үедэ манай һургуулиин хори гаран һурагшад багшанартаяа хамта Москва ошожо, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ хараа. Оронойнгоо түрүү колхозууд, совхозуудай амжалтануудтай танилсаабди.

Дунда һургуули дүүргээд, медицинскэ институтда һураха хүсэлэнтэйб. Юуб гэхэдэ, манай аймагта эвенк үндэһэнэй врач үгы юм.

Бидэниие общеотводоо туһатай хүнүүд болгохын тулада иимэ ехэ анхарал оролдолго гаргажа байһанайнь түлөө түрэл Парти, Правительстводаа үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб.

Владимир Лоргоктоев, 10-дахи классай һурагша.

Интернат-һургуули. Һурагшад занятиин һүүлээр һургуулиһаа гараад ябана.

Республика доторхи түрүүшын интернат-һургуули

(1-дэхи интернат-һургуулиин директор нүхэр Н. Ц. Дабжаевтай хөөрэлдөөн)

Һуралсал-хүмүүжүүлгые бүри һайн болгохо зорилгоор интернат-һургуулинуудые эмхидхэхэ гэжэ КПСС-эй XX съезд шиидхэһэн байна. Али бүхы талаараа болбосоржо, бүри дээдэ зэргын хүмүүжэл ологшод, коммунистическэ общество байгуулха хүнүүд эдэ һургуулинуудаар бэлдэгдэхэ зэргэтэй.

Интернат - һургуулинуудай сахиха гурим, тэдэнэй һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухайда КПСС-эй Центральна Комитет СССР-эй Министрнүүдэй Совет һаяхан тусхай тогтоол гаргаа. Иимэ һургуулинуудта юрэнхы ба политехническэ һуралсал эмхидхэхэдэ тон таарамжатай байдал хангаха, һурагшадай бэе махабадай, ухаан бодолой хүгжэлтэдэ онсо анхарал хандуулха, арадай ажахын элдэб

һалбаринуудта ажаллажа шадахаар хүнүүд болгожо, тэдэниие бэлдэхэ зорилго тус тогтоол дотор табигдана. Энэнэй тулада һургуулиингаа бүхы хүдэлмэриие үйлэдбэритэй, ажабайдалтай нягта холбоотойгоор эмхидхэхэ ёһотойбди.

1956 оной сентябриин 1-һээ Улан-Удэдэхи бурят дунда һургуулиин орондо түрүүшын интернат-һургуули тогтоогдоо. Энэ һургуулида мүнөө жэл 480 хүн һуража байна. Эдэнэр—Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда наһа барагшадай, олон хүүгэдтэй айлнуудай, дайнай ба ажалай инвалидуудай үхибүүд болоно. Курумканай, Закаменай, Яруунын, Түнхэнэй болон бусад холын аймагуудһаа олохон үхибүүд ерэнхэй. Бурят дунда һургуулида 1—4-дэхи классууд байгаагүй юм. Шэнэ һургуулиин эхин классуудта һураха үхибүүд энэ жэлдэ түрүүшынхеэ абтаба.

Ургажа ябаһан залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ манай гүрэн мүнгэ зөөри гамнадаггүй юм. Жэшээлхэдэ, манай һургуулиин һурагшадые һангай хубсаһаар хангахын тула энэ жэлэй түрүүшын дүрбэ һарын туршада миллион 300 мянган түхэриг һомологдоо. Һурагшадай үдэр бүриин ба гоёлтын хубсаһануудые (плати, гутал, пальто, гэхэ мэтые) худалдан абалгада 250 мянган түхэриг гаргашалагдаад байна.

Политехническэ һуралсал бэелүүлхын тула һургуулияа элдэб хэрэгсэлнүүдээр элбэг болгохо зэргэтэйбди. Тиимэ түхеэрэлгээ һэльбэн нэмээхын тулада мүнөө 200 мянган түхэриг һомологдонхой. Һурагшаднай өөһэдын мастерской соо гү, али һуралсалай-туршалгын талмай дээрэ ажаллажа һураханһаа гадна, мүн городой промышленна предприятинуудта ошожо гү, али хүдөө гаража, хүдэлмэритэйнь танилсаха ёһотой.

Һургуулиин мастерской һэльбэн шэнэдхэгдэхэ байна. Мастерской соомнай механическа, модоор элдэб юумэ дархалха, автотракторна цехүүд бии болохо юм. Мэргэжэлтэй багшанар мүнөө үеын үйлэдбэритэй, хүгжэжэ байгаа техникэтэй һурагшадые үргэнөөр танилсуулха үүргэтэй. Һурагшад 10-дахи класс дүүргэхэдээ үйлэдбэриин ямар нэгэ мэргэжэлтэй болохоор хараалагдана. Һурагшаднай уужам, һаруул хамтын байрануудтай. Тэрэ гэрнүүд соонь ажаһуудалай, хүгжэмэй, багашуулай наадаха таһалганууд бии. Мүн пионернүүдэй тусхай таһалга бэлдэгдэнхэй.

Һургуулидаа духовой оркестр, хоёр пианино, хүгжэмэй ондоошье хэрэгсэлнүүдые абанхайбди. Һурагшаднай ирагуу һайхан хүгжэмдэ һураха дүүрэн аргатай.

Хамтынгаа байра соохие һурагшад өөһэдөө сэбэрлэдэг, угаадаг. Долоон хоног дотор нэгэ дахин гэрнүүдэй зосоохи, газаахинь сэбэрлэгдэжэ, болбосон түхэлтэй болгогдодог байна. Иигэжэ тэдэнэр гэрэй ажалда һуралсана.

Басагаднай хубсаһа эсхэжэ, оёдолой машинаар элдэб юумэ оёжо һураха байна. Мүн элдэб янзын гоёлтонуудые гараараа уран наринаар бүтээжэ шададаг болохо ёһотой юм.

Манай һургуулида һайн столово бии. Һурагшад үдэртөө дүрбэ дахин садатараа эдеэлдэг.

Бусад һургуулинуудһаа манай интернат-һургуулиин үшөө нэгэ илгаань юуб гэхэдэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие багшанарһаа гадна, тусхай томилогдоһон хүмүүжүүлэгшэд эмхидхэдэг. Манайда мүнөө 24 хүмүүжүүлэгшэд томилогдоо. Эдэнэр педагогическа ба багшанарай институт дүүргээд, хэдэн жэл һургуулида хүдэлжэ, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ дүй дуршэлтэй болоһон багшанар юм. Класс бүхэндэ хоёр хүмүүжүүлэгшэд хүдэлмэрилнэ.

Дэлхэйдэхи баялиг хэлэн

Эхэ орон доторхи олон үндэһэ яһатанай хоёрдохи түрэлхи хэлэн болоһон ород хэлые шудалха гээшэ ехэ удхашанартай. Манай агууехэ вождь Владимир Ильич Ленинэй зохёолнууд ород хэлэн дээрэ бэшэгдэнхэй ха юм. Владимир Ильичын бэшэһэн номуудые оригиналаарнь уншахын тула олон тоото революционно тэмсэгшэд ород хэлэ зорюута шудалдаг байна. Тэрээнһээ гадна, ород хэлэ мэдэнгүй мүнөө сатай орёо нарин техникые гүнзэгыгөөр шудалхын аргагүй. Тиимэһээ хүн бүхэн ород хэлэ һайн мэдэхэ зэргэтэй.

Һурагшадые ород хэлэндэ һайнаар һургажа, тэрэнэй баялигтай танилсуулха гээшэ хүнгэхэн хэрэг бэшэ юм. Гэбэшье, бидэ, ород хэлэнэй багшанар, һуралсалай эхилһэн түрүүшын үдэрһөө агууехэ ород хэлэ үзэхэ хэрэгтэ һурагшадаа оролдосотойгоор, харюусалгатайгаар хандуулхын түлөө тэмсэнэбди.

Ород хэлэ үзэхэдөө һурагшадай гаргадаг гол алдуунуудынь шэнжэлжэ,

тодорхойлон согсолоод, тэрэниие хараадаа абажа, хүдэлмэреэ түсэблэнэбди. Һурагшадай хэлые хүгжөөлгэдэ, һанал бодолоо зүбөөр хэлэжэ һурахадань онсо анхарал хандуулагдана.

Ород хэлэ зүбөөр хэлэжэ һураха, творческо хүдэлмэри ябуулха асуудалда мүнөө жэл илангаяа ехэ анхарал табихабди.

Манай һургуулиин һурагшадай ород хэлэ һайнаар шудалгадань ород хэлэнэй ба литературын кабинет болон кружогууд, һургуулиимнай «Восход» гэжэ нэрэтэй ханын газетэ ехэхэн туһа хүргэхэнь дамжаггүй.

Ород хэлэ заалгын талаар тохёолдодог дутуу дунданууд тухай хэлэнгүй гаража болохогүй байна. Мүнөө 8-дахи классуудтамнай ород литератураар нэгэшье ном-хрестомати байхагүй. Мүн баһа ород хэлэнэй учебнигууд дугалдана. Эдэ дутагдалнуудые зайсуулхын тула һургуулиин дирекци дары хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. Егоров,
интернат-һургуулиин ород хэлэнэй багша.

Эрдэм ажал хоёрые холбон шудалха

Мичуринай һургаалые үндэһэ болгон, һургуулида биологи заалга шэнэдхэгдээ. Һуралсалай хэрэгые ажалтай нягта холбоотойгоор эмхидхэжэ, һурагшадаа үйлэдбэриин ямар нэгэн мэргэжэлтэй болголсохо гээшэ багшанарай нангин уялга мүн. Һурагшад биологическа наукын гол заабаринуудые номоор шудалхаһаа гадна, һургуулиин лаборатори соо, һуралсалай - туршалгын талмай дээрэ, колхозууд, МТС-үүдтэ ажаллажа, хүдөө ажахын үйлэдбэритэй танилсаха зэргэтэй. Шэнэ программын ёһоор һурагшаднай хүдөө ажахыда практикум гарадаг болонхой. Энэмнай хүдөө ажахын үйлэдбэритэй,

тэрэнэй научна эхи үндэһэтэй танилсуулха зорилготой.

Манайда залуу натуралистнуудай кружок бии юм. Тэдэнэр ургамалнуудые шэнжэлдэг, тэдэниие ургуулха агротехническэ арга методтэй, газарай хүрьһэ элдүүрилхэ, үтэгжүүлхэ хүдэлмэритэй танилсадаг байна. Намар, үбэл ба хабарай хүдэлмэри һургуулиин дэргэдэхи туршалгын талмай дээрэ хэгдэхэ юм.

Хүдөө ажахытай бүри үргэн ехээр танилсаха зорилгоор саашадаа колхозой поли дээрэ ошожо, һурагшадтаа ажалай мэргэжэл, дадал олгохоор хараалагдана.

Е. Протасова,
интернат-һургуулиин биологиин багша.

Һайнаар һураха бүхы арга манда бии

Һургаха, хүмүүжүүлхэ шэнэ түхэлэй газар—интернат-һургуули мүнөө жэл Улан-Удэдэмнай бии болоо. Анха түрүүшын энэ һургуулида һураха ехэ золтой байнаб. Аяар холо Баргажанай аймагһаа ерэжэ, бурят дунда һургуулиин 8-дахи класста ороо һэм.

Би өөрөө эхэ, эсэгэгүй басагамби. Урдань, Октябрьска революциин болохоһоо түрүүн, үгытэйшүүлэй ба үншэн үхибүүд һургуулида орохо аргагүй, баяд ноёдой барлаг боложо, бүхы наһаяа барадаг байгаа гэжэ түүхэһээ мэдэнэбди. Мүнөө хаа хаанагүй — хото, хүдөөдэ бүгэдэниитын арбан жэлэй һуралсал бэелүүлэгдэжэ байна.

Манай һургуули

маанадтаа түрэл гэр шэнгеэр һанагдадаг. Һайнаар һураха, ажалай дадал олохо бүхы арга эндэ бии. Үнгэрэгшэ жэлдэ нэгэ предмедһээ бэшээрнь «табые» абажа, 9-дэхи класс дүүргээб. Мүнөө 10-дахи класста бүри һайнаар һурахын тула бүхы хабаяа гаргахаб.

Һургуулидамнай элдэб кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй зариманданнь (физикын, оёдолой кружогуудта) хабаадалсанаб, уран зохёолой номуудые, газетэнүүдые уншанаб.

«Һураха, һураха ба һураха» гэһэн атууехэ багшынгаа сэсэн мэргэн захяае бэелүүлхэ ябадал—бидэнэй хүндэтэ хэрэг, нангин уялга мүн.

Дунсама Ширеторова, 10-дахи классай һурагша.

Багша М. С. Мордвинай хүтэлбэрөөр һурагшад мастерской соо хүдэлмэрилжэ

Багша О. Б. Бадиева 1-дэхи классата занятии хэжэ байна.

Хамтын байра. 10-дахи «б» классай һурагшад Д. Ширеторова, Т. Раднаева, М. Хахидаева сулеэтэй сагтаа юумэ уралан оёжо байнад. Е. Ринчиновагай фото.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов Нью-Йорк ошоо

Октябриин 2-то СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов суэцкэ асуудалаар Аюулгүйн Советэй заседанинуудта хабаадахын тулада Москваһаа Нью-Йорк ниидэ. (ТАСС).

СССР-тэ Хитадай фильмнүүдые харуулха гурбадахи фестиваль

Октябриин 1-һээ манай орон дотор **Хитадай** фильмнүүдые харуулха **гурбадахи** фестиваль боложо эхилбэ. Энээниие СССР-эй культурын министерство эмхидхээ. Фестиваль Москвада, Ленинградта, союзна республикануудай столицануудта боложо байна. Неделиин турша соо советскэ хүнүүд КНР-эй бэрхэ киношодой зохёоһон дүрбэн шэнэ фильмнүүдтэй танилсаха юм. Эдэнь ямар кинофильмнүүд бэ гэбэл «Профессор Цзянай бүлэ», «Ерээдүйн далайда тамарха катернууд», «Баатаршалга», «Лян Шань-бо ба Чжу Ин-тай» болоно. Энээнтэй нэгэн хамта документальна ба мультипликационно кинокартинанууд харуулагдана. Манай орон дотор энээнэй урда тээхи жэлнүүдтэ харуулагдажа хүнүүдыемнай һонирхуулһан Хитадай кинофильмнүүдшье Советскэ экрануудта харуулагдана.

Фестиваль киноактёрой студиин театрта баярай оршон байдалда нээгдээ. Театрын гэр КНР-эй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй, тэрэнэй үбэр таладань Хитадай киноискусстводa зорюулагдаһан гоё соносхолнууд харагдана. Энэ үдэшэ театр соо столицын наукын ба искусствын ажал-ябуулагшад, Москвагай предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, студент-залуушуул сугларaa. Тэдэнэй дунда СССР-тэхи Хитадай Арадай Республикын посольствын хүдэлмэрилэгшэдшье бии.

СССР-эй культурын министр Н. А. Михайлов эхилэлгын богонихон үгэ сугларагшадта хэлэбэ. Энэ фестиваль СССР-эй ба Хитадай Арадай Республикын хоорондохи хани ёһоной холбоо барисаае саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаха байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

СССР-эй арадай артист кинорежиссер С. А. Герасимов Хитадай киногой хүдэлмэрилэгшэдэй делегациин гэшүүдые москвагайхидтай танилсуулба. Энэ делегаци кинематографиин Центральна управлениин начальнигай орлогшо Гао Гэ түрүүтэйгээр фестивальда ерэһэн байна.

Хитадһаа ерэһэн айлшадые партиин Московско городской комитедэй секретарь С. Д. Орлов столицын хүн зоной үмэнэһөө амаршалаа. Тэндэ сугларагшад Хитадай кинематографистнуудай делегациин толгойлогшо Гао Гэ гэгшын хэлэһэн үгые ехээр һонирхон шагнаа.

Һүүлээрнь «Профессор Цзянай бүлэ» гэһэн Хитадай уранһайханай шэнэ фильм харуулагдаһан байна.

ТАСС.

Вьетнамай Демократическа Республикын выставка дээрэ

М. Горькиин нэрэмжэтэ культурын болон амаралтын Центральна парк соо нээгдэһэн Вьетнамай Демократическа Республикын выставкые олон хүнүүд хаража үргэлжэлһөөр. Һара соо тус выставкые 80 мянга шахуу хүн хараа.

Москвагайхид, столицын айлшад экономическа болон культурна байгуулалтадаа вьетнамска арадай туйлаһан амжалтануудтай ехээр һонирхон танилсана. Модоор, бамбугаар, тростнигаар хэһэн зүйлнүүдые харуулжа байһан залнууд соо хүнүүд үни удаан болоно. Эбэрээр, заанай яһаар, мүнгөөр хэгдэһэн уранһайхан эүйлнүүдые олониитэ зон ехээр һонирхоно.

Москвада Вьетнамай Демократическа Республикын выставкэ октябриин 7 болотор харуулагдаһанайнгаа һүүлээр Ленинград эльгээгдэхэ байна.

(ТАСС).

Ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй советскэ делегаци Канада ошобо

Ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй советскэ делегаци манайда Канадын делегациин ерэһэнэй харюуда октябриин 1-дэ Москваһаа Канада ошохоёо гараба. Делегациин тоодо модо бэлэдхэлэй, модо хюрөөдэлгын — болбосоруулгын промышленностиин ба ой модоной ажахын мэргэжэлтэд бии. Делегациие СССР-эй ой модоной промышленностиин министр Г. М. Орлов толгойлно.

Канадаар ябахадаа делегациин гэшүүд ой модоной промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэритэй, ой модоной ажахы эрхилэлгэтэй танилсаха байна.

ТАСС.

Ехэ театрын артистнууд Англида ерэбэ

ЛОНДОН, октябриин 1. (ТАСС). СССР-эй Гүрэнэй академическэ Ехэ театрын баледэй артистнууд «ТУ-104» гэһэн реактивна самолёдуудта һуугаад, мүнөөдэр Англида ерэбэ. Агаарай байдал муу байһан дээрэһээ самолёдууд Лондоной аэродромдо буужа шадаагүй, харин Лондонһоо нэгэ хэдэн миль газарта байдаг Мэнстон аэродром дээрэ бууба.

Советскэ Союзтай Аргентинын худалдаа наймаа бүри ехээр хэдэг болохын түлөө

БУЭНОС-АЙРЕС, сентябриин 30. (ТАСС). «Эль Лабориста» газетэ Советскэ Союзтай болон арадай демократиин оронуудтай худалдаа наймаа бүри ехээр хэдэг болохо тухай бэшэнэ. Холбоото Штадууд Советскэ Союзһаа эрхим һайн багажа зэмсэгүүдые худалдан абана гэжэ заагаад, тус газетэ юундэ Аргентина иимэ зэмсэг түхеэрэлгэ Советскэ Союзһаа худалдан абанагүй гээшэб гэжэ асууна.

Политическэ байгууламжа Советскэ Союзтай худалдаа наймаа бүри ехээр хэхэдэ һаад болохо ёһогүй гээд тэмдэглэхэ зуураа, советскэ промышленность машинануудые үйлэдбэрилхэдөө гайхамшагта амжалта туйлаа гэжэ газетэ бэшэнэ.

Францида багшанар болон һургуулиин байшангууд дутана

ПАРИЖ, сентябриин 30. (ТАСС). **Францида һуралсалай шэнэ жэл октябриин 1-дэ эхилээ. Мүнөө жэлдэ 7 миллион үхибүүд һургуулида ороxo байна. Французска** һургуулиин бэрхэтэй байдалда ороод байһаниие французска правительствын тушаалта хүнүүд болон хэблэлэй органууд нюунагүй.

Орон дотор 18 мянган багшанарай дутаһан дээрэһээ классууд дотор һурагшадай тоо нормоһоо горьтой олон болохо гэжэ хэблэл заана. Тэрэшэлэн һургуулиин байшангууд дутана. Гансахан Париж дотор октябриин нэгэн болотор 350 шэнэ классууд баригдаха гэжэ хараалагдаһан аад, хахадыншье дүүргэгдээгүй. Ремесленнэ болон техническэ һургуулинуудай байшангууд тэрэшэлэн дутана. Тиимэһээ 50 мянган хүбүүд, басагад ремесленнэ училищинуудта абтангүй үлэшоо.

Франци. Париждахи Гранд-Опера театр. **ТАСС-эй фотохронико.**

Англиин лейбористска партиин конференци нээгдэбэ

БЛЭКПУЛ, октябриин 1. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Мүнөөдэр Блэкпулдэ лейбористнуудай партиин жэл бүри болодог 55-дахи конференци нээгдэбэ. Конференциин хүдэлмэридэ 1.034 делегадууд хабаадалсана. Тэдэнэр лейбористнуудай партиин 6,5 миллион шахуу гэшүүдые түлөөлнэ.

Делегадууд партиин гүйсэдкомой ба парламентын бүлэгэй тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэхэ байна. Энээнһээ гадна, гүйсэдкомой бэлэдхэһэн политическэ дүрбэн документнүүд хаража үзэгдэхэ юм. Тэдэ документнүүд соонь колони тухай асуудалаар, гэр байрын асуудалаар, мүн тэрэшэлэн «хүнэй эрхэ сүлөө» тухай, «социальна үнэн зүб байдал» тухай асуудалнуудаар лейбористнуудай программа найруулагдана. Эсэстэ, партиин нютагай организацинууд конференци дээрэ зүбшэн хэлсэхын тулада дотоодын ба гадаадын политикын элдэб асуудалнуудаар 418 дурадхалнуудые, 115 заһабаринуудые оруулаа.

Нютагай организацинуудай түлөөлэгшэд партиин программые дахин шэнээр хаража үзэхэ эрилтэтэйгээр конференцидэ ерээ. Лейбористнуудай парти дотоодыншье, гадаадыншье политика бэелүүлхэдээ социалистическэ гол ёһонуудта үнэн сэхэ байха зэргэтэй гэжэ нютагай организацинууд өөһэдынгөө тогтоолнууд соогоо тэмдэглэнэ. Уласхоорондын байдалай асуудалаар абтаһан олонхи тогтоолнуудынь политическэ ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо тухай бодолые, хамтын аюулгүй байдал сахиха тухай бодолые дэмжэнэ.

Нютагай зарим организацинууд лейбористска парти ажал-ябуулгаяа бүхы түрүү организацинуудтай хамта хэдэг байха һэн гэжэ мэдүүлнэ, тиимэ түрүү зарим организацинуудта, жэшээлбэл, англо-советскэ хани барисаанай обществын хүдэлмэридэ лейбористнуудай хабаадалсалгые хоридог ябадал болиюулха гэжэ эринэ.

Конференциин мүнөөдэрэй түрүүшын зүблөөн заншалта ёһороо Блэкпулэй мэр Эрнст Мэчинэй амаршалгын үгөөр эхилбэ.

Һүүлээрнь лейбористнуудай партиин национальна гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Эдвин Гуч конференцидэ хабаадагшадта хандан үгэ хэлэбэ. Мүнөөнэй правительствын гадаадын политика бүхы дэлхэй дээрэ Англиин нэрэ хүндые бууруулба гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Суэцкэ асуудалаар энэ правительство «бидэниие дайнай болохо аюулда оруулба, тиин ээрхэг түримхэйнэр» гэжэ бидэниие элишэлхэ тиимэ байдал тохёолдуулба гэжэ Гуч хэлээ.

Англиин тусхай албан тушаалтанай хараа бодолынь буу зэбсэг хураалгын асуудал, германска асуудал шиидхэлгэдэ туһалнагүй, мүн тэрэшэлэн социальна ондо ондоо системэнүүдтэй оронуудай амгалан ёһоор хэхэ мүрысөөн тухай дурадхал һайшаан дэмжэхэ хэрэгтэ туһалнагүй гэжэ тэдэ бүлэгүүдые Гуч шүүмжэлээ. Гуч мүн тэрэшэлэн правительствын экономическа политикые шүүмжэлбэ. Энэ политикын эсэстэ Англиин экономико ехэ муудаа, юумэнэй үнэ сэн хүндэрөө гэжэ тэрэ зааба.

Конференци хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

ГДР-тэ һуража байһан студентнүүдэй уласхоорондын уулзалга

БЕРЛИН, сентябриин 30. (ТАСС). Германска Демократическа Республика дотор һуража байһан студентнүүдэй Лейхтенбургда (Иена шадар) боложо байгаа уласхоорондын уулзалгатай дашарамдуулагдан, үсэгэлдэр Иенэдэ олон хүнэй хабаадалгатай митинг болоо. Митингдэ хабаадагшадай — дэлхэйн 25 оронуудай студенческэ залуушуулай түлөөлэгшэнэрэй урда Германска Демократическа Республикын Арадай Палатын Президиумэй түрүүлэгшэ И. Дикман үгэ хэлэжэ, һаналай болон үзэл бодолой илгаатай байһан ябадал эб найрамдалые бэхижүүлгэдэ ба арадуудай хоорондо бэе бэеэ ойлголсохо хэрэгтэ һаад болохогүй гэжэ зааба.

Митингдэ хабаадагшад Германиин Коммунистическэ партиие баруунгерманска засагуудай хориһон ябадалые буруушааһан резолюци баталан абаа.

Латинска Америкын ажалшадай конфедераци Египедые дэмжэнэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 2. (ТАСС). Суэцкэ каналай компаниие национальна мэдэлэй болгоһон асуудалаар Египедтэй нэгэн һанаатай байһанаа мэдүүлхые уряалан латино-американска оронуудай бүхы профсоюзуудта Латинска Америкын ажалшадай конфедерациин хандаһан хандалгые Мехико городто гарадаг «Эль Популар» газетэ тунхаглаа.

Тус конфедераци Египедэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаһанай түлөө Англиие, Франци болон США-е хандалга соогоо шүүмжэлнэ.

Суэцкэ канал дээрэ

КАИР, октябриин 1. (ТАСС). «Аль-Абхар» газетын мэдээнүүдэй ёһоор, мүнөө үедэ Суэцкэ канал дээрэ 205 лоцманууд хүдэлмэрилнэ, тэдэнһээ 113-ниинь суднануудые жолоодохоор хүсэд бэлэн болгогдонхой. Гадаадын лоцмануудай дунда советскэ 16 лоцман, 13 немец, 11 югослав, 11 поляк, 10 американец, 5 норвежец, хоёр испанец, хоёр румын, нэгэ швед, 7 итальянец болон 30 грегүүд бии гэжэ газетэ бэшэнэ.

Египет Суэцкэ каналһаа нилээд ехэ олзо доход абана гэжэ «Аль-Абхар» газетэ Суэцкэ каналай захиргаанай правлениин вице-түрүүлэгшэ Махмуд Юнес гэгшын мэдүүлгэдэ түшэглэн бэшэнэ. Үдэр бүри канал Египедтэ 500 мянган египетскэ фунт гаргаша хэнэ гэжэ зарим гадаадын газетэнүүдэй мэдээсэһэн ябадал үнэн бэшэ юм гэжэ Юнес нэмэн хэлэбэ.

США сэрэгэй самолёдуудые Урда Вьетнамда абаашана

ХАНОЙ, октябриин 2. (ТАСС). Вьетнамска Арадай армиин Верховно командованиин хэлхеэ холбооной мисси Вьетнамдахи ажаглан харалтын ба хиналтын уласхоорондын комиссида бэшэг эльгээгээ. Тус бэшэг соогоо Урда Вьетнамда американска сэрэгэй самолёдуудай эльгээгдэһэн баримтые мүшхэжэ үзэхэ гэжэ гуйна.

Бэшэг соо заагдаһанай ёһоор, американска сэрэгэй материалнуудһаа гадна, сэрэгэй олон самолёдууд США-һаа Урда Вьетнамда асарагдаа. Тэдэ самолёдуудые Урда Вьетнамдахи американска «сэрэгэй советнигүүдэй бүлэг» хэрэглэнэ.

Женевскэ хэлсээе Урда Вьетнамай засагуудай хүндэлхые эрихыень вьетнамска арадай армиин хэлхеэ холбооной мисси ажаглан харалгын ба хиналтын уласхоорондын комиссие гуйна.

Гавртахи морягуудай забастовко

ПАРИЖ, октябриин 2. (ТАСС). Гаврһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Гаврска портдо байһан 13 суднануудай морягууд салин хүлһэ ехэ болгохо тухай эрилтые дэмжэжэ, 24 часай забастовко хэхэ гэжэ шиидээ. Тэмсэлдэ бодогшодой дунда «Иль-де-Франс», «Либерте» гэдэг лайнернуудай экипажууд, мүн тэрэшэлэн далайда гарахаяа бэлдэжэ байһан хоёр танкерай экипажууд бии.

Английска сэрэгэй самолёт хосороо

ЛОНДОН, октябриин 1. (ТАСС). Мүнөөдэр Лондонско аэродром дээрэ буухадаа «Вулкан» түхэлэй английска тон шэнэ реактивна бомбардировщик юумын харагдахагүй байһан дээрэһээ бута буугаа. Английска атаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ һаяхан абтаһан энэ бомбардировщик Австрали руу холын туршалгада түрүүшынхеэ ниидээд бусажа ябаа.

Самолёдой бута буухада экипажайнь дүрбэн гэшүүд үхэбэ.

Алжиртахи байдал

ПАРИЖ, октябриин 1. (ТАСС). Парижска хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, һүүлэй үдэрнүүдтэ Алжиртахи байдал үшөө ехэ бэрхэтэй болоо. Хэдэ хэдэн районуудта французска сэрэгүүд тэмсэлдэ бодогшодто эсэргүү сэрэгэй ябуулга хэжэ үргэлжэлһөөр.

Алжирые сүлөөлэлгын Национальна фронтын уряада харюу болгон, алжирска бүлэнэрнүүдэй 95 процентнь өөһэдынгөө үхибүүдые французска һургуулинуудта эльгээхэһээ арсаба (мүнөөдэр Алжирта һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэ үдэр мүн.—**Ред.**). Иигэжэ арсаха ябадал Алжир городто үлэмжэ олон болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эдир хонишод. **А. Бадаевай ф[отоннь]**

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Баясхаланда хүртэбэ

Таряа болон овощиие богони болзор соо хуряан абаха талаар парти, правительствынгаа табиһан зорилгые бэелүүлгэдэ промышленна предприятинуудай коллективүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна. Манай оёдолой фабрикын коллектив энэ хүндэтэй хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулалсаха гэжэ шиидээд, Бичурын аймагай Круминай нэрэмжэтэ колхоздо 47 хүдэлмэришэдөө эльгээгээ һэн.

Оёдолшодыемнай колхозой правлени халуунаар угтажа, 7 гектар хартаабха малтаха даалгабари үгэһэн байгаа. Колхоздо ошогшодые даагша нүхэр Гриф хүнүүдээ бригада болгожо таһалһанайнгаа һүүлдэ хайшан гээл һаа, богони болзор соо колхозой хартаабхые гээлтэ хоролтогүйгөөр малтажа үгэхэ зорилго табяа. Эдэнэр хоорондоо мүрысэн хүдэлмэрилжэ, 7 гектар хартаабхые гурбан үдэр соо малтажа дүүргэбэ. Эдэ бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн со[циалисти]ческэ мүрысөөндэ Людми[ла] ... тасай дааһан комсомолецу[удай бри]гада түрүүлжэ гараа. Бри[гадын гэ]шүүн бүхэн үдэр соо 0,05 [га-һаа] бэшэ хартаабха малтаа.

Тэрэшэлэн нүхэр Билду[ева]... дааһан бригада мүн лэ ажа[л] ... бүтээсэ туйлаба. Оёдолш[од] Борисова, Доржиева, Соло[...] лон бусад үдэр соо тус [бүри] 0,07 га хартаабха малтаж[а] ... сөөндэ түрүү һуури ээлэ[...] бүриһөө 120—130 центнер [...] хартаабха малтажа, ха[...] ажалта үдэр олоо. Колхоз[ой правле]ни тэдэнэй хэһэн хүдэлмэ[ри] ... сэгнэлтэ үгэжэ, баясхалан[г] ... байна. Хойто үдэрынь [...] оёдолшод городһоо машин[а] хүлеэжэ байха зуураа, ко[лхозой ...] дээрэ байһан 100 тонно та[ряа ...] лэжэ үгөө.

Е. Ширапов, Улан-Удын [...] фабрикын [...]

Депогойхид колхозуудта туһал[на]

Улан-Удэ станциин вагонно депоһоо хүдөө гараһан 40-өөд хүдэлмэришэд тэжээл бэлэдхэлгэдэ, таряа хуряалгада һайнаар туһална.

Заиграйн аймагай Маленковой, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудта ошоһон хүдэлмэришэд мүнөө үедэ таряа хуряалга дээрэ ажаллажа байна. Колхозуудта ошогшод тэндэ хоёр һарын турша соо ажаллаха зуураа, хуряалга дээрэ бага бэшэ хүдэлмэри хээ.

Заиграйн аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо ажаллажа байһан слесарьнүүд Белоусов, Иванов, Чебунин, хүдэлмэришэн Львов болон бусад таряа хуряалга дээрэ эдэбхи хэшээл гаргажа, колхозой ток механизацилхын тула ехэ хүдэлмэри хэбэ. Энэ аймагай [...] нэрэмжэтэ колхозой таряа [...] дээрэ ажаллажа байһан [...] сварщик Набокин, слесарь [...] рев болон бусад оролдосо[тэй хүдэл]мэриингөө түлөө баясхал[ан хүр]төө.

Дээрэ дурсагдаһан хүд[элмэришэ]дэй олонхинь һара соо [...] ажалта үдэр оложо, норм[о] ... лагдаһанда орходоо 35—4[0] ... үдэр үлүүгээр олоо.

Улан-Удэ станциин ваг[онно депо]гойхид Сэлэнгын аймагай [...] нэрэмжэтэ колхоздо мүн [...] ажаллана. Эдэнэрэй [...] таряа хуряалга дээрэ хүд[элмэрилжэ] байна.

М. Горще[...]

Ангуушан—корреспондент

Түргэн урасхаалта Зэдэ голой хоёр талаар түглын байдаг үзэсхэлэн һайхан хүбшэ тайгые ториинхид Армаг гэжэ нэрлэдэг юм. Армаг нютаг ан гүрөөһөөр ехэ баялиг. Эндэ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой суута ангуушан, үбгэн Никита Анисимович Сизов ажаһуудаг. Энэ нүхэр 50 жэлэй туршада агнуури хэхэ зуураа, ехэ дүй дүршэлтэй, ан гүрөөлэй абари зан һайн мэдэхэ болоһон байха юм. Мүнөө нүхэр Сизов ангай ажахы эрхилхэ Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай корреспондент болонхой. Тиигэхэ зуураа энэ нүхэр нютагтаа ажамидардаг ангууд тухай, ямар үнэтэ ангуудые эндэ асаржа үсхэбэрилжэ болохоб гэһэн болон бусад мэдээнүүдые институтда үгэжэ байдаг юм.

Ангууша — корреспондент 62 наһатай боложо, үндэр наһа наһалбашье габшагай солбон, сарюун сэбэр зандаа. Өөрынгөө наһан[д]... Анисимович хори холо га[...] гай, хэды мянган хэрмэ, [...] бусад ан гүрөөл бариһа[н ...] Тиин жэл бүхэндэ ангуу[шадай ...] хэсоюзна мүрысөөндэ түр[үү] ... ээлжэ, хүндэлэлэй [...] үнэтэ шанда хүртэдэ[г ...] Жэшээлхэдэ, 1955—56 о[ной ан аг]нууриин сезондо 700 гара[н ...] бусад үнэтэ ангуудые бар[иһан, ...] габаряа 300 шахуу проце[нт дүүргэ]һэн байха юм.

Энэ нүхэр гансал агну[ури хэжэ] байдаггүй, харин хамт[...]да эдэбхитэйгээр х[...]даг. Нүхэр Сизов бэр[хэ ...]шо дархан юм. Тэрэнэй г[...]хэн тэргэ, шарга, дугаа, [...] мэтын гоёор бүтээгдэжэ б[...] рахат.

В. [...]

Болоһон [...]

Гүрэнэй ороoһо хулгайлагшад

Яруунын мяха-һүнэй совхозой машинын жолоошон Реснянский Г. А. комбайнһаа гараһан ороoһо шэрэдэг байгаа. Нэгэ бункер сэбэрлэгдэхэ ячмень «Электростанци» гэжэ механизированнэ ток абаашаха гэжэ ашаад, комбайнер Соболевтой Гунда тосхон ошоһон юм. Энэ тосхон ошохо харгынь тогой хажуугаар гарадагшье һаань, тэдэнэр шэрэжэ ябаһан ячменеэ эндэ орхёогүй байна.

Гунда тосхондо Реснянский 5 мешээг ячмень өөрынгөө гэртэ буулгаба. Милициин хүдэлмэрилэгшэ Б. А. Ванчиков ороoһо ашаһан [...] обёоржо, хаана ошохыень [...] байна. Тиин Реснянскии[...]жэжэ, хулгайлһан ячмень [...]

Жолоошо Реснянский, Соболев ороoһо хулгайлһ[ан ...] ажалһаа гаргагдажа, [...] ёһоор харюусалгада хаба[...]ха болобо. Хулгайлһан [...] совхозой складта тушааг[даа.]

Р. Г[...]

Редактор Д. Л. ЛО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00882. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак.